Good Practice

beheersing inflatierisico verzekeraars

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoud

Relevante wet- en regelgeving

Risico indentificatie

Beleid, risicotolerantie en -limieten

Inflatie assumpties

Bedrijfsuitoefening

Disclaimer

Inleiding

Het inflatierisico voor verzekeraars is het risico op verliezen of op een ongunstige verandering in de financiële situatie als gevolg van de impact van inflatie op de (markt)waardering van activa en verplichtingen. Deze Good Practice geeft de onder toezicht van De Nederlandsche Bank (DNB) staande verzekeraars handvatten die helpen het inflatierisico te beheersen.

Sinds 2021 is de inflatie (flink) gestegen. Omdat inflatie de winstgevendheid en solvabiliteit van verzekeraars mogelijk negatief beïnvloedt, heeft DNB in 2022 bij een aantal verzekeraars onderzocht wat de gevolgen van hogere inflatie op de solvabiliteit van verzekeraars is en hoe het inflatierisico wordt beheerst. DNB heeft de observaties uit dit onderzoek opgenomen in deze Good Practice.

Deze Good Practice maakt onderscheid tussen vier verschillende aandachtsgebieden waarvoor Good Practices zijn opgenomen:

- Risico-identificatie
- Beleid, Risicotolerantie en -limieten
- Inflatie-assumpties
- Bedrijfsvoering

Relevante wet- en regelgeving

Voor het inflatierisico zijn (niet uitputtend) de onderstaande wetsartikelen van belang:

- Wet op het Financieel Toezicht (Wft)
  - Artikel 3:17: Beheerste en integere bedrijfsvoering
  - Artikel 3:67: Technische voorzieningen

- Besluit prudentiële regels wft (Bpr)
  - Artikelen 23, 26.2 en 26.3: Risicomanagement
  - Artikel 114: De berekening van de technische voorzieningen

- Solvency II Richtlijn 2009/138/EG (Solvency II Richtlijn)
  - Artikel 44: Risk management
  - Artikel 45: Beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit
  - Artikel 48: Actuariële functie
  - Artikel 76: Algemene voorschriften technische voorzieningen
  - Artikel 77: Berekening van de technische voorzieningen
  - Artikel 78: Andere elementen die in aanmerking moeten worden genomen bij de berekening van de technische voorziening
  - Artikel 84: Toereikendheid van technische voorzieningen
- Solvency II Gedelegeerde Verordening 2015/35/EU (Gedelegeerde Verordening)
  - Artikel 10: Waarderingsmethode – en hiërarchie van waardering
  - Artikel 22: Algemene bepalingen ten aanzien van de aan de berekening van de technische voorzieningen ten grondslag liggende aannames
  - Artikel 30: Onzekerheid van kasstromen
  - Artikel 34: Berekeningsmethoden
  - Artikel 40: Omstandigheden waaronder de technische voorzieningen als geheel worden berekend en de hanteren methode
  - Artikel 262: Algehele solvabiliteitsbehoeften
  - Artikel 274: Uitbesteding

- EIOPA richtsnoeren voor het governancesysteem EIOPA-BOS-14/253 NL (Richtsnoer)
  - Richtsnoer 20: Beleidslijn met betrekking tot het beheer van verzekeringstechnisch risico en reserveringsrisico
  - Richtsnoer 24: Beleidslijn met betrekking tot afgestemd beheer van activa en passiva
- EIOPA gewijzigde richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen, de versie gepubliceerd op 6 juli 2022 (Richtsnoer)
  - Richtsnoer 24E Validering van de vaststelling van aannames

Risico-identificatie

Inflatie heeft op verschillende manieren invloed op de financiële positie van verzekeraars. Dit is afhankelijk van het type verzekeraar en de karakteristieken van de verplichtingen. Voor het modelleren van inflatie is het belangrijk dat verzekeraars identificeren hoe zij aan inflatierisico blootstaan.

Over het algemeen maken verzekeraars onderscheid tussen twee typen inflatie: (eigen) kosteninflatie en claiminflatie.

Kosteninflatie

Kosteninflatie wordt veelal opgedeeld in loon- en prijsinflatie:

Looninflatie uit zich door hogere (verwachte) loonkosten voor het eigen personeel. Deze zijn afhankelijk van de cao-afspraken.

Prijsinflatie uit zich door hogere (verwachte) kosten voor overige kosten zoals gebouwen, kantoorartikelen, servicekosten, ICT-systemen, etc.

Claiminflatie

Claiminflatie is de stijging van (verwachte) claims in een verzekeringsportefeuille als gevolg van een hogere prijs van goederen en diensten om deze claims af te wikkelen. Ook wanneer verzekeraars producten aanbieden waarbij de hoogte van de uitkering afhankelijk is van inflatie-indices, zoals bijvoorbeeld inkomensverzekeringen, spreken wij van claiminflatie. Claiminflatie is afhankelijk van loon- en prijsinflatie.

Claiminflatie van de verzekeringsportefeuille kan afwijken van de algemene consumentenprijsindex (CPI). Dit komt doordat het mandje van goederen en diensten van een verzekeringsportfolio afwijkt van dat van de gemiddelde consument. Claiminflatie kan voor bepaalde verzekeringsbranches hoger of lager liggen dan de algemene consumenten prijsinflatie.

Premies

Bij verzekeringsproducten met kortlopende contracten (bijvoorbeeld een jaarcontract) kunnen verzekeraars de premie jaarlijks bijstellen om rekening te houden met inflatie. Als het contractueel is vastgesteld dat premies de inflatie volgen, is het inflatierisico voor de verzekeraar beperkter. Voor een schadeverzekeraar met kortlopende contracten, of voor levensverzekeraars met de optie tot jaarlijkse premieverhoging, is het gemakkelijker om deze premieverhogingen als gevolg van inflatie door te voeren. Dit vindt wel altijd met een vertraging plaats, waardoor alsnog verliezen kunnen optreden.

Good Practice: Voldoende granulaire risico identificatie

Relevante wet- en regelgeving	Artikel 78 van de Solvency II Richtlijn en artikel 30 van de Gedelegeerde Verordening stellen dat verzekeraars bij de berekening van de technische voorziening rekening moeten houden met kosten- en claiminflatie. Artikel 77 van de Solvency II Richtlijn stelt dat aannames realistisch moeten zijn. Volgens Artikel 22 van de Gedelegeerde Verordening zijn aannames realistisch wanneer de aannames op adequate wijze elke aan de kasstroom verbonden onzekerheid weerspiegelen en moeten aannames consistent in de tijd en over homogene risicogroepen gebruikt worden.
Good Practice verzekeraars	Een verzekeraar brengt duidelijk, overzichtelijk en op voldoende granulair niveau in kaart hoe zij in haar bedrijfsvoering blootgesteld is aan inflatie. De verzekeraar brengt in kaart of zij inflatiegevoelige activa heeft. Bij de verplichtingen maakt zij onderscheid tussen kosten- en claiminflatie. Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende productgroepen en homogene risicogroepen met hun eigen inflatieblootstelling. Zo wordt er bijvoorbeeld bij motorverzekeringen onderscheid gemaakt naar de verschillende geografische markten, omdat de inflatie verschilt per markt. Bij aansprakelijkheids- verzekeringen wordt er voor wat betreft de inflatieverwachting onderscheid gemaakt naar het type risico (letsel vs. materieel).
Toelichting DNB	DNB vindt dit een good practice omdat de verzekeraar onderscheid maakt tussen verschillende risicogroepen daar waar dit nodig is om de verschillen in inflatiegevoeligheid voldoende te weerspiegelen. Dit kan per type kasstroom (claims of kosten) en productgroep verschillen. Door deze analyse kan de verzekeraar de aan de kasstroom verbonden onzekerheden in kaart brengen.

Beleid, risicotolerantie en -limieten

Een verzekeraar richt de bedrijfsvoering zodanig in dat deze beheerst is. Een goede governance is hierbij van belang met als doel dat de verzekeraar adequaat wordt bestuurd. Dit vergt adequate risicobeheersing waarbij risico's tijdig en adequaat worden geïdentificeerd en beheerst en wordt vastgelegd in beleid. Hier wordt onder andere invulling aan gegeven door het opstellen van procedures en maatregelen. Ook voor het inflatierisico is het van belang om dit risico adequaat te beheersen te monitoren en bij te sturen.

In de ORSA beoordeelt de verzekeraar de eigen risico's en de solvabiliteit.

Hieronder leest u Good Practices hoe verzekeraars inflatie identificeren en beheersen in hun governancesysteem en in de ORSA.

Good Practice: vaststellen en monitoren van risicolimieten

Relevante wet- en regelgeving	Artikel 44 van de Solvency II Richtlijn stelt dat een verzekeraar beschikt over een doeltreffend risicomanagementsysteem. Dit moet bestaan uit strategieën, processen en rapportageprocedures die nodig zijn om op individueel en geaggregeerd niveau de risico's waaraan zij blootstaat of zou kunnen worden blootgesteld voortdurend te onderkennen, te meten, te bewaken, te beheren en te rapporteren.
Good Practice verzekeraars	Een verzekeraar heeft een risicotolerantie gedefinieerd voor het inflatierisico waarbij de impact op de SII ratio wordt gemonitord aan de hand van een parallelle schok. Daarnaast monitort de verzekeraar het inflatierisico maandelijks in haar risicorapportage waarbij zij van tevoren KPI's, triggers, limieten en bandbreedtes definieert. Ook heeft de verzekeraar management- acties geformuleerd voor het geval dat het inflatierisico buiten de gestelde risicotolerantie valt. Voorbeelden van die acties zijn: kostenbesparingen, premieverhogingen, het stoppen van premiekortingen, het (deels) afdekken met aan inflatie gelinkte financiële instrumenten en het herverzekeren van inflatiegevoelige verplichtingen.
Toelichting DNB	DNB vindt dit een good practice omdat blijkt dat de verzekeraar heeft vastgesteld hoe het inflatierisico door de tijd heen wordt gemonitord en welke limiet hiervoor passend is gegeven de vastgestelde risicotolerantie. Het inflatierisico wordt gemonitord als onderdeel van risicomanagementprocessen. Door de kapitaalpositie te koppelen aan het inflatierisico, kan de verzekeraar monitoren of ze voldoende kapitaal heeft om het inflatierisico door de tijd te dragen. Ook ziet DNB het als een good practice om van tevoren na te denken over mogelijke managementacties als inflatie buiten de risicotolerantie beweegt. Tijdige inventarisatie van mogelijke interventies helpt namelijk besluitvorming in tijden van stress.

Good Practice: ORSA

Relevante wet- en regelgeving	Artikel 45 van de Solvency II Richtlijnen stelt dat een verzekeraar haar eigen risico en solvabiliteit beoordeelt. Artikel 262 van de Gedelegeerde Verordening stelt voorts dat deze beoordeling toekomstgericht is. Eén van de elementen hierin is dat de verzekeraar onderzoekt aan welke risico's ze blootstaat of bloot zou kunnen staan. Hierbij wordt rekening gehouden met potentiële toekomstige veranderingen in het risicoprofiel die het gevolg zijn van de bedrijfsstrategie van de verzekering of van het economische en financieel klimaat.
Good Practice verzekeraars	Een verzekeraar heeft in de ORSA een scenario opgenomen waarin de impact van een langdurige hoge inflatie wordt doorgerekend. In dit scenario is de jaarlijkse inflatie structureel hoger dan in het MTP/ basisscenario volgens de reguliere businessplanning. Het hogere inflatiepercentage is gebruikt voor alle relevante balansposten evenals de kapitaaleis. Daarnaast voert de verzekeraar een kwalitatieve analyse uit naar de potentiële impact van inflatie op het polishoudergedrag en andere risico's. De verzekeraar heeft daarom een stress- scenario opgenomen waar, als gevolg van inflatie, ook andere verzekeringstechnische aannames (zoals verval) worden aangepast als gevolg van het lager besteedbare inkomen van polishouders. Daarnaast besteedt de verzekeraar aandacht aan de impact van de keuze voor een andere inflatiecurve.
Toelichting DNB	DNB vindt dit een good practice omdat het doorrekenen van een scenario inzichten kan verschaffen in de mogelijke financiële impact in de toekomst. Dit versterkt het risicobewustzijn waardoor het management betere besluiten kan nemen en passende beheersmaatregelen kan treffen. Daarnaast vult deze verzekeraar de kwantitatieve analyse aan met een kwalitatieve analyse.

Inflatie-assumpties

Verzekeraars stellen een inflatiecurve op die per looptijd de verwachte inflatieontwikkeling representeert. Dit is de inflatieverwachting van de verzekeraar. Hiermee worden realistische projecties van toekomstige kosten en claims opgesteld om de hoogte van de technische voorziening vast te stellen.

De inflatiecurve is van belang omdat bijvoorbeeld een parallelle verhoging van de inflatiecurve met 100 basispunten leidt tot een significante afname van het eigen vermogen van levens- en schadeverzekeraars, zo blijkt uit onderzoek van DNB.

Wat houdt een parallelle verhoging van de inflatiecurve in?

Een parallelle verhoging van de inflatiecurve met 100 bps betekent dat de inflatie ieder jaar 1 procentpunt hoger ligt dan in het basisscenario. Als het basisscenario 2% inflatie veronderstelt betekent dit dat de verwachte kosten onder het basisscenario na 5 jaar 10,4% zijn gestegen. In het scenario met een 1 procentpunt hogere inflatie dan het basisscenario stijgen de verwachte kosten met 15,9% in 5 jaar.

Inflatieverwachting

Het is belangrijk dat de verzekeraar de inflatieassumpties waarop ze haar premies en technische voorziening baseert op een juiste manier vaststelt. Hoeveel een verzekeraar reserveert voor kosten en claims hangt onder andere af van de door de verzekeraar verwachte (gemodelleerde) inflatie.

Voor de modellering gebruikt een verzekeraar een inflatiecurve of soortgelijke assumpties die zij voor de looptijd en karakteristieken van haar verplichtingen als passend veronderstelt. Mogelijke componenten van de inflatiecurve zijn:

- Een basiscurve/verwachting uit de markt.
- Eén of meer opslagen om de basiscurve aan de specifieke omstandigheden van de verzekeraar aan te passen
- De horizon tot waar marktinformatie wordt meegenomen
- Een Ultimate Forward Inflation (UFI) rate om de inflatieverwachting te modelleren na het punt dat marktinformatie wordt meegenomen

De voor de verzekeraar relevante inflatie kan in uitzonderingen direct geschat worden indien de verzekeraar kan aantonen dat de voorzieningen op basis van marktinformatie niet op een prudente, betrouwbare en objectieve manier vastgesteld kunnen worden. Dit wordt gedaan op basis van ervaring en expert judgement. De ervaring van DNB's onderzoek is dat dit alleen in uitzonderlijke gevallen kan en wordt toegepast.

Voor alle aannames geldt dat het belangrijk is dat de verzekeraar zicht heeft op de materialiteit van de aanname. Hoe materiëler de aanname is, hoe beter deze dient te worden onderbouwd.

Het is essentieel dat de methodologie om tot de inflatieaannames te komen regelmatig geëvalueerd wordt, om de meest actuele inzichten en ontwikkelingen mee te nemen in de reserveringen en premiestelling.

Good Practice: Inflatie aannames, basis curve

Relevante wet- en regelgeving	Artikel 76 van de Solvency II Richtlijn stelt dat de berekening van technische voorzieningen gebruik maakt van en strookt met informatie van de financiële markten en algemeen beschikbare gegevens over verzekeringstechnische risico's (marktconsistentie). Artikel 10 van de Gedelegeerde Verordening gaat verder in op het gebruik van marktprijzen en financiële instrumenten. Lid 6 schrijft voor dat daarbij zo min mogelijk op eigen aannames moet worden vertrouwd, en zo veel mogelijk marktinformatie betrokken moet worden. Tevens moet de beste schatting voor de inflatiecurve gebaseerd zijn op aannames die consistent zijn in de tijd, zonder arbitraire wijzigingen.
Good Practice verzekeraars	De verzekeraar heeft een proces ingericht om aannames vast te stellen, waaronder inflatieassumpties. De verzekeraar heeft een analyse gedaan hoe de waarderingshiërarchie van Artikel 10 van de Gedelegeerde Verordening toegepast moet worden en onderbouwt dat de prijzen van de HICPxT-markt geschikt zijn. Als basiscurve voor de inflatieassumpties is daarom de Europese HICPxT-index gekozen.
Toelichting DNB	DNB vindt dit een good practice omdat de verzekeraar een passende en objectieve basis kiest voor de inflatieverwachting. 'Basis' is een vorm van inflatie waarover marktinformatie beschikbaar is, zoals metingen en verhandelbare instrumenten met de basis als onderliggende waarde. De verzekeraar heeft onderbouwd dat de inflatieverwachting op basis van de HICPxT-markt het meest passend is.

Good Practice: Inflatie-aannames, opslagen

Relevante wet- en regelgeving	Artikel 77 van de Solvency II Richtlijn juncto artikel 22 lid 1 van de Gedelegeerde Verordening stellen dat aannames, waaronder die voor de beste schatting voor de inflatiecurve, zijn gebaseerd op marktinformatie tenzij de schatting niet prudent (en objectief en betrouwbaar) kan worden vastgesteld zonder het gebruik van ondernemingspecifieke informatie. Artikel 84 van de Solvency II Richtlijn stelt dat de technische voorzieningen toereikend dienen te zijn.
Good Practice verzekeraars	Een verzekeraar stelt vast dat de Europese HICPxT-index, de door de verzekeraar gekozen basiscurve, afwijkt van de specifieke karakteristieken van de verzekeringsportefeuille (het mandje van goederen en diensten waarover de inflatie wordt berekend is anders). De verzekeraar stelt vast dat de beste schatting zonder aanpassing niet prudent en betrouwbaar kan worden vastgesteld. Daarom past de verzekeraar een opslag (spread) toe op de basiscurve, die op het niveau van homogene risicogroepen wordt bepaald. Deze spread is onderbouwd op basis van historische data en actuele ontwikkelingen en inzichten. Als onderdeel van het assumptieproces monitort en evalueert de verzekeraar jaarlijks de afwijking tussen de inflatieverwachting en de gerealiseerde inflatie. Indien de afwijking buiten de vooraf vastgestelde grenswaarden valt, dan onderzoekt de verzekeraar of de methodiek nog passend is.
Toelichting DNB	DNB vindt dit een good practice omdat de verzekeraar haar aannames motiveert en verklaart. Daarnaast stelt de verzekeraar vast dat de beste schatting zonder deze spread niet prudent en betrouwbaar kan worden bepaald en acteert hierop. Het gebruik van de Europese HICPxT zonder spread zou resulteren in een onderschatting van de inflatie en daarmee een onderschatting van de technische voorziening.

Good Practice: Inflatie-aannames, bruikbare marktinformatie

Relevante wet- en regelgeving

Artikel 76 van de Solvency II Richtlijn stelt dat de berekening van technische voorzieningen gebruik maakt van en strookt met informatie van de financiële markten en algemeen beschikbare gegevens over verzekeringstechnische risico's (marktconsistentie). Artikel 10 van de Gedelegeerde Verordening gaat verder in op het gebruik van marktprijzen en financiële instrumenten. Lid 6 schrijft voor dat daarbij zo min mogelijk op eigen aannames moet worden vertrouwd, en zo veel mogelijk marktinformatie betrokken moet worden. Dit betreft niet alleen marktquotes, maar ook prijsintervallen, spreads, volatiliteiten, etc. Dus ook voor inflatieassumpties dient marktinformatie waar mogelijk te worden gebruikt.

Good Practice verzekeraars

Een verzekeraar gebruikt de HICPxT als basiscurve. De verplichtingen van de verzekeraar zijn langlopend, tot 60 jaar. De verzekeraar constateert dat er geen instrumenten met HICPxT als onderliggende waarde worden aangeboden met een dergelijke looptijd. De verzekeraar heeft een analyse gedaan hoe de HICPxT- swapmarkt in de waarderingshiërarchie van Artikel 10 past en concludeert hieruit dat deze tot 30 jaar voldoende bruikbare informatie oplevert. Zo kan de verzekeraar bij het afdekken van het inflatierisico uit verschillende tegenpartijen kiezen en op redelijk vergelijkbare voorwaarden handelen. De verzekeraar gebruikt daarom de aanname dat de markt voor instrumenten met een looptijd tot 30 jaar geschikt is. Voor looptijden langer dan 30 jaar motiveert de verzekeraar het gebruik van een Ultimate Forward Inflatie Rate (UFIR) die gelijk is aan het lange-termijn-inflatietarget van de ECB. Een andere verzekeraar heeft een alternatieve onderbouwing en gebruikt in haar motivatie de laatst geobserveerde forward.

Toelichting DNB

DNB vindt dit een good practice omdat deze verzekeraars een analyse doen op basis van beschikbare marktinformatie en onderbouwen dat het inflatierisico tot aan een bepaalde horizon kan worden afgedekt en deze horizon in haar aannames omtrent de basiscurve verwerkt.

Good Practice: Inflatie-aannames, eigen ramingen

Relevante wet- en regelgeving

Artikel 84 van de Solvency II Richtlijn eist dat de technische voorzieningen toereikend zijn. Dit wordt nader uitgewerkt, waarbij wordt benadrukt dat de aannames dienen te passen bij de portefeuille van verzekeringsverplichtingen. Artikel 76 van de Solvency II Richtlijn en artikel 22 van de Gedelegeerde Verordening stellen dat de beste schatting gebaseerd is op marktinformatie, tenzij de schatting niet prudent, objectief en betrouwbaar kan worden vastgesteld zonder het gebruik van onderneming specifieke informatie.

Good Practice verzekeraars

Een verzekeraar stelt voor haar nichemarkt vast dat er geen marktinformatie beschikbaar is die geschikt is voor de modellering van het inflatierisico. Beschikbare marktinformatie heeft namelijk een dusdanig ander karakter dat deze niet gebruikt kan worden voor haar inflatieverwachtingen. De verzekeraar heeft wel, vanuit haar marktexpertise, een eigen inflatieverwachting. De verzekeraar onderbouwt dit op basis van expert judgement. Dit doet zij op basis van nauwkeurig bijgehouden historische claiminformatie met daaraan gekoppelde toekomstvoorspellingen van schadebehandelaren, CAO ontwikkelingen, voorspellingen van marktparticipanten en andere relevante actuele ontwikkelingen en inzichten.

Toelichting DNB

DNB vindt dit een good practice omdat de verzekeraar onderbouwt waarom haar expert judgement een betere schatting van de inflatie is dan wanneer marktinformatie wordt gebruikt.

Good Practice: Inflatieverwachtingen bij schadedriehoeken

Relevante wet- en regelgeving

Artikel 34 van de Gedelegeerde Verordening stelt dat berekeningsmethoden consistent moeten zijn met en gebruik moeten maken van alle relevante gegevens die voor de berekening van de beste schatting beschikbaar zijn. Er moet worden gekeken in hoeverre deze methoden de op de onderliggende kasstromen van invloed zijnde risico's en het karakter van de verzekerings- en herverzekerings-verplichtingen weerspiegelen.

Good Practice verzekeraars

Een schadeverzekeraar stelt de voorziening voor te betalen schaden vast op basis van schadedriehoeken. Deze verzekeraar analyseert in hoeverre de impliciete inflatie in de schadedriehoeken representatief is voor haar inflatieverwachting. Dit doet zij door de impliciete inflatieverwachting uit de schadedriehoeken te vergelijken met haar eerder opgestelde inflatieverwachting. Dit is niet het geval, waarna de verzekeraar haar berekeningsmethode aanpast. De verzekeraar doet dit door ofwel handmatig te corrigeren voor inflatie of door reserveringsmethoden toe te passen waarbij inflatie expliciet wordt meegenomen.

Toelichting DNB

DNB vindt dit een good practice omdat de verzekeraar haar berekeningsmethoden voor de beste schatting evalueert en, nadat is geconcludeerd dat deze in de huidige inflatieomgeving niet langer voldoet, adequaat aanpast.

Good Practice: proces voor vaststellen van technische voorziening

Relevante wet- en regelgeving

Richtsnoer 24e voor de waardering van technische voorzieningen stelt dat verzekeringsondernemingen de wijziging van materiële aannames ten gevolge van nieuwe informatie moet bijhouden en deze wijzingen, alsook de afwijking van materiële aannames ten opzichte van realisaties dienen te analyseren en toelichten.

Good Practice verzekeraars

Een verzekeraar heeft voor de vaststelling van de technische voorziening een proces ingericht waarbij verschillende afdelingen betrokken zijn. Zo zijn de actuariële afdelingen, accounting en finance betrokken. Tussen deze afdelingen is er regelmatig overleg waar wordt gesproken over de ontwikkelingen van claims uitbetalingen die als eerst wordt geobserveerd door de Finance afdeling. De directie wordt betrokken bij de uitkomsten van dit overleg. De uitkomsten van deze overleggen zijn input voor processen van de actuariële functie en kunnen ertoe leiden dat passende vervolg stappen gezet worden. Voorbeelden van dat soort stappen:

- er wordt geadviseerd om de premie aan te passen
- inflatie parameters worden aangepast in het MTP / meerjarenplan en het ORSA basisscenario
- een inflatie stress scenario wordt toegevoegd aan de ORSA
- er wordt overlegd met externe herverzekeraars in verband met de impact op het herverzekeringsprogramma.

Toelichting DNB

DNB vindt dit een good practice omdat verschillende afdelingen intensief communiceren tijdens het proces van vaststelling van de vereiste voorzieningen. Hierbij zijn actuariële en finance-afdelingen betrokken. Zo zal de finance-afdeling direct kunnen observeren wat de impact is van inflatie op uitbetaalde claims. Deze informatie kan vervolgens door de actuariële afdeling gebruikt worden om assumpties vast te stellen voor de bepaling van de technische voorziening. DNB ziet het als good practice om deze informatie terug te koppelen aan de actuariële afdelingen en zo een feedbackloop te creëren.

Bedrijfsuitoefening

Binnen haar bedrijfsvoering zorgt de verzekeraar dat zij binnen de vastgestelde risicotolerantie en -limieten blijft. Hieronder geven wij hier geobserveerde voorbeelden van.

Hedging

In voorkomende gevallen beleggen verzekeraars in instrumenten waarvan de waardeontwikkeling direct of indirect gerelateerd is aan inflatie om het inflatierisico binnen de vastgestelde risicotolerantie en -limieten te houden. Beleggingen die DNB aantrof in het onderzoek die direct gerelateerd zijn aan inflatie zijn:

- **Inflation Linked Bonds** (ILB's): obligaties waarvan de couponbetalingen of de hoofdsom gerelateerd zijn aan de ontwikkeling van een bepaalde inflatie-index (bijv. HICPxT).
- **Inflation Linked Swaps** (ILS's): hierbij worden kasstromen uitgewisseld die gerelateerd zijn aan inflatie. Met de swap (een derivaat) ontvangt de partij die zich tegen inflatie wil dekken kasstromen afhankelijk van de gerealiseerde inflatie en betaalt hiervoor een vaste kasstroom. Bij een hoge inflatie ontvangt deze partij een hogere kasstroom.

De bovengenoemde beleggingen kunnen ingezet worden door verzekeraars als 'hedge' tegen het inflatierisico: ze stijgen immers in waarde bij een hogere verwachte inflatie. De markt voor ILS's is volwassener en meer liquide dan die voor ILB's. Ook blijkt uit de data van DNB dat verzekeraars veel meer ILS's dan ILB's op de balans hebben staan. Deze instrumenten zijn vaak gelinkt aan inflatie op Europees niveau via HICP (EU) of de inflatie in een individueel land zoals Frankrijk, Engeland, Italië of Spanje. De Nederlandse overheid geeft geen ILB's uit. Ook zijn er geen ILS's bekend die gelinkt zijn aan de Nederlandse inflatie of gelinkt zijn aan de specifieke inflatie die relevant is voor een verzekeringsportefeuille. Hierdoor is het moeilijk basisrisico (restrisico) uit te sluiten door de verzekeraars die inflatie willen hedgen.

Good Practice: ALM en hedging

Relevante wet- en regelgeving	Richtsnoer 24 van de EIOPA Richtsnoeren voor het governancesysteem stelt o.a. dat een verzekeraar in haar risicomanagementbeleidslijn ten aanzien van ALM een procedure heeft voor het vaststellen van mismatches tussen activa en passiva, het effect van risicolimiteringstechnieken en bewust toegestane mismatches moet beschrijven.
Good Practice verzekeraars	Een verzekeraar heeft onderzocht of het inflatierisico past binnen haar risicotolerantie. Indien het inflatierisico buiten het risicotolerantie van de verzekeraar valt, besluit de verzekeraar om een hedgebeleid op te stellen om het inflatierisico adequaat te mitigeren. Onderdeel van dit hedgebeleid is dat inflatiegevoelige verplichtingen worden herverzekerd. Daarnaast wordt er binnen de beleggingsportefeuille gebruik gemaakt van inflation linked bonds en swaps. De verzekeraar heeft een studie gedaan naar het basisrisico tussen mogelijke beleggingen met een inflatiecomponent en de gevoeligheid voor inflatie van haar verplichtingen. De resultaten zijn onderdeel van de ALM-studie.
Toelichting DNB	DNB vindt dit een good practice omdat de verzekeraar heeft uitgewerkt op welke wijze het inflatierisico wordt gehedged indien het inflatierisico buiten het risicotolerantie van de verzekeraar valt. Daarnaast heeft de verzekeraar gekozen om het inflatierisico te hedgen met een instrument dat een hoge correlatie heeft met de inflatie waaraan de verzekeraar blootstaat.

Productontwikkeling

Ook in de productontwikkeling is het van belang om rekening te houden met het inflatierisico. Verzekeringsproducten kunnen op zo'n manier worden gestructureerd dat het inflatierisico voor de verzekeraar beter te beheersen is.

Daarnaast is aan te raden dat verzekeraars de impact van inflatie op het gedrag van polishouders onderzoeken en meenemen. In sommige scenario's kan inflatie namelijk het gedrag van polishouders beïnvloeden, waardoor de vraag naar een specifieke verzekeringsdekking kan veranderen.

Een voorbeeld hiervan is dat polishouders vaker een inkomensverzekering willen die geïndexeerd wordt met het inflatierisico. Ook kunnen polishouders meer of minder vaak opzeggen dan verwacht, omdat enerzijds het afsluiten van een nieuwe verzekering duurder geworden is en anderzijds polishouders juist sneller opzeggen door een lager besteedbaar inkomen. Het reduceren van het inflatierisico voor de verzekeraar door het aanpassen van de productvoorwaarden kan er toe leiden dat het inflatierisico voor de polishouder toeneemt. Dit kan vervolgens weer impact hebben op het polishouder gedrag, bijvoorbeeld doordat de vraag naar het product afneemt.

Good Practice: Productontwikkeling

Relevante wet- en regelgeving	Richtsnoer 20 van EIOPA Richtsnoeren voor het governancesysteem stelt dat een verzekeraar een beleidslijn voor risicomanagement ten aanzien van verzekeringstechnisch risico dient op te stellen, met hierin o.a. aandacht voor de risicobereidheid van de verzekeraar en voor het proces van het ontwikkelen van een nieuw verzekeringsproduct.
Good Practice verzekeraars	Een schadeverzekeraar houdt in het productontwikkelingsproces rekening met het inflatierisico, door continu de meest actuele inflatieaannames te gebruiken. Verder worden er in het proces onderbouwde en bewuste keuzes gemaakt ten aanzien van productvoorwaarden met betrekking tot de inflatiecompensatie aan polishouders. De verzekeraar heeft dit uitgewerkt door inflatiegaranties af te geven op basis van de EU HICPxT. Dit maakt het voor de verzekeraar mogelijk om het inflatierisico af te dekken met financiële instrumenten. Hierdoor reduceert de verzekeraar het inflatierisico tot een door haar vastgelegd acceptabel niveau.
Toelichting DNB	DNB vindt dit een good practice omdat de verzekeraar bij het ontwerp van het product het inflatierisico meeneemt en het product zo ontwerpt dat dit risico wordt gereduceerd tot een door de verzekeraar vastgesteld acceptabel niveau.

Uitbesteding

Verzekeraars die delen van de bedrijfsvoering uitbesteden, kunnen in de uitbestedingsovereenkomst aandacht hebben voor inflatie.

Good Practice: Uitbestedingsbeleid

Relevante wet- en regelgeving	Artikel 274 van de Gedelegeerde Verordening stelt dat een verzekeraar die werkzaamheden uitbesteedt schriftelijk een uitbestedingsbeleid vastlegt waarin rekening wordt gehouden met het effect van uitbesteding op haar bedrijfsvoering.
Good Practice verzekeraars	Een verzekeraar heeft beleid vastgelegd voor het opstellen van contracten met externe partijen. Hierin is als uitgangspunt opgenomen dat de verzekeraar materiële contracten voor een lange termijn en met vaste prijsafspraken afsluit. Hierdoor reduceert de verzekeraar het inflatierisico tot een door haar vastgelegd acceptabel niveau.
Toelichting DNB	DNB vindt dit een Good Practice omdat er beleid is opgesteld waaruit blijkt dat van tevoren is nagedacht over de beheersing van het inflatierisico.

Disclaimer

Good Practices bevatten suggesties of aanbevelingen voor onder toezicht staande instellingen. Het zijn voorbeelden van mogelijke toepassingen die naar het oordeel van DNB goede invulling geven aan de verplichtingen uit wet- en regelgeving. Good Practices zijn indicatief van aard en instellingen zijn vrij om een andere toepassing te kiezen, zo lang men anderszins voldoet aan de wet- en regelgeving. Voor een nadere toelichting op de status van de beleidsuitingen van DNB zie de Leeswijzer beleidsuitingen DNB op Open Boek Toezicht.

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
dnb.nl

Volg ons op:

DeNederlandscheBank
EUROSYSTEEM